

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/23/2023
Identifikačné číslo spisu:	5818202330
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:5818202330.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Q.. Q. M.P., narodeného XX. N. XXXX, T.L., W. XXXX/XX, doručovacia adresa V., V. T.. Š. XX/A, proti žalovanému J.. Q. N., narodenému X. V. XXXX, N., H. XXX/X, zastúpeného advokátom JUDr. Ctibor Stacha, Prievidza, Košovská cesta 1, IČO: 42 019 575, o zaplatenie 30.000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 11C/55/2018, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 22.septembra 2022 sp. zn. 10Co/32/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo (ďalej aj „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 30.000 eur spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 29.500 eur od 1. júla 2017 do zaplatenia a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Konštatoval, že vzťah medzi stranami, z ktorého si žalobca vyvodzuje svoj nárok, nebol vzťahom spotrebiteľským s poukazom na skutočnosť, že pri spáchaní trestného činu, za ktorý bol žalovaný stíhaný v konaní, v ktorom ho zastupoval žalobca, konal žalovaný ako konateľ obchodnej spoločnosti, resp. jej vedúci pracovník a súčasne trestný čin bol spáchaný pri sledovaní záujmov danej spoločnosti. Potom ani následný vzťah pri poskytovaní právnej pomoci v trestnom konaní nemožno hodnotiť ako spotrebiteľský.

1.2. Okresný súd tiež východiskovo uzavrel, že uplatnený nárok nie je premlčaný, pretože dotknutá trestná vec bola právoplatne ukončená dňa 11. mája 2017, od ktorého dátumu začala plynúť trojročná premlčacia doba. Žaloba bola síce na okresný súd doručená až 12. mája 2017, ale v dôsledku zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID - 19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v čase od 27. marca 2020 do 30. apríla 2020 (35 dní) neplynuli premlčacie doby. To znamená, že z pohľadu eventuality premlčania nároku ide o včas podanú žalobu. Okresný súd dodal, že vzhľadom na uplatnenie úroku z omeškania od 1. júla 2017 (podaním na súd 29. júna 2020), nie je premlčaný nárok ani v časti

jeho príslušenstva.

1.3. Nebolo sporné, že žalobca zastupoval žalovaného ako advokát v rámci trestného konania vedeného (v štádiu pred súdom) na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 2T/21/2015. Na základe odporu žalovaného proti prvotne vydanému platobnému rozsahu bola nesporná tiež skutočnosť, že žalovaný vlastnoručne podpísal listiny s názvom „Splnomocnenie“ z 24. novembra 2014 a „Súhlas so substitučným zastúpením v trestnom konaní“ z 10. apríla 2017. Neskoršie spochybňovanie podpisu týchto listín žalovaným hodnotil okresný súd iba za účelové. Obdobne tak neskoršie spochybňovanie kvality právnych služieb v rámci trestného konania, čo sa aj vzhľadom na jeho výsledok nejavilo ako opodstatnený argument. Spornou zostala otázka, či bola uzavretá dohoda o cene poskytovanej právnej služby, nakoľko listinu - Splnomocnenie z 24. novembra 2014 - podľa názoru žalovaného nemožno považovať za takúto dohodu.

1.4. Okresný súd vo vzťahu k spôsobilosti žalovaného robiť právne úkony poukazoval na to, že žalovaný od roku 1998 je nepretržite konateľom obchodnej spoločnosti, ktorej ročné príjmy sú takmer jeden milión eur a zamestnáva cca 30 osôb. Jednoznačne tak je žalovaný osobou spôsobilou na uzatváranie dohôd, chápanie ich obsahu a tiež mu je zrejmá povinnosť listiny pred ich podpisom prečítať. Doplnil, že v rámci pojednávania žalovaný čítal výlučne bez okuliarov a pokiaľ tvrdil, že sa mu zrak zlepšil po očkovaní proti ochoreniu COVID-19, označil okresný súd takéto tvrdenie až za absurdné, navyše žalovaným nijako nepodložené. V spojitosti s tým, že splnomocnenie z 24. novembra 2014 má len štyri odseky a spolu päť viet, tvrdenia žalovaného, že si sumu odmeny nevšimol, považoval za nedôveryhodné; obdobne tak vo vzťahu k súhlasu so substitúciou z 10. apríla 2017, ktorá má štyri odseky. Navyše, podobným spôsobom bola odmena za zastúpenie vyjadrená i v rámci ďalších/iných vzťahov zastupovania medzi žalobcom a žalovaným. Okresný súd priebežne zhrnul, že dotknuté listiny vyhotovoval žalobca, avšak žalovaný ich podpisom vyjadril súhlas s ich obsahom.

1.5. Pokiaľ sa v trestnom spise nachádza obsahovo iné splnomocnenie, okresný súd konštatoval, že ide o splnomocnenie určené na zastupovanie len v trestnom konaní. Tvrdenie žalovaného o tom, že sa o odmene za zastupovanie mali dohodnúť až po ukončení zastupovania, boli v rozpore s tým, že žalovaný dodatočne vo viacerých právnych veciach, kde ho zastupoval žalobca, minimálne deklaroval výšku odmeny. V súdnej veci dokonca dva krát podpisoval listinu s takýmto obsahom, ktoré deklarovanie je dôkazom o existencii ústnej dohody medzi stranami. Okresný súd doplnil, že dotknuté ustanovenie je možné považovať aj za kumulatívnu nováciu (§ 516 ods. 1 Obč. zák.) a použitý minulý čas poukazuje na to, že strany písomne upresňujú svoje vzájomné vzťahy. Dodal, že zákon o advokácii, ani Občiansky zákonník nevyžadujú pre platnosť takejto dohody jej písomnú formu.

1.6. Okresný súd uviedol, že ak by aj žiaden z právnych úkonov týkajúcich sa odmeny za zastupovanie nebol právne dokonalý, deklarovanie výšky odmeny by žalovaný opakovane úmyselne uvádzal žalobcu do omylu. Obdobným spôsobom pritom žalovaný postupoval aj v prípade vecí prejednávaných na tamomšom súde pod sp. zn. 12C/55/2018 a 7C/51/2018. Takéto konanie je jednoznačne konaním v rozpore s dobrými mravmi a nemôže preto požívať právnu ochranu. Pri posúdení súladu výšky dohodnutej odmeny s dobrými mravmi okresný súd vychádzal z výšky škody uplatňovanej v trestnom konaní, vyjadrenej v obžalobe sumou 399.776,64 eura; k čomu je potrebné pripočítať ešte aj ďalšie náklady a ekonomické straty. Následne dohodnutú výšku odmeny nepovažoval za neadekvátnu a teda nesúladnú s dobrými mravmi.

1.7. Nakoľko žalovaný sa so svojim dlhom ocitol v omeškaní, zaťažuje ho i povinnosť zaplatiť súvisiace úroky z omeškania. Tieto si žalobca uplatňoval vo výške 8 % ročne, ktorú neodôvodnil a ktorá nevyplýva ani z právneho poriadku. V jeho zmysle má žalobca nárok na úrok z omeškania len v zákonnej výške 5 % ročne; práve v dotknutej prevyšujúcej časti bola žaloba zamietnutá. O trovách konania rozhodol okresný súd tak, že žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na ich náhradu v rozsahu 80 %, keď zohľadnil mieru neúspechu žalobcu v otázke príslušenstva vyčísleného do dňa vyhlásenia napadnutého rozsudku.

2. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 22. septembra 2022 sp. zn. 10Co/32/2022 rozsudok okresného súdu potvrdil vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi 30.000 eur spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 29.500 eur odo dňa 1. júla 2017 do zaplattenia a vo výroku o nároku na náhradu trov konania. Druhým výrokom odmietol odvolanie žalovaného proti výroku rozsudku okresného súdu o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti. Tretím výrokom určil, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

2.1. Krajský súd poukázal na skutočnosť, že ustanovenia § 2 až § 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (prvá hlava druhej časti danej vyhlášky), (ďalej aj „vyhláška číslo 655/2004 Z. z.“) neobsahujú nielen žiadnu úpravu týkajúcu sa samotnej formy dojednania zmluvnej odmeny, ale ani úpravy ohľadne toho, kde - v rámci akej písomnosti - môže byť zahrnutá dohoda o zmluvnej odmene, resp. môže byť obsiahnuté konštatovanie o jej dojednaní. Nadväzne nemá relevantnosť tvrdenie žalovaného o „nadbytočnosť“ (slovami odvolateľa „na čo by bola...“) dotknutých ustanovení, pokiaľ by bolo možné súčasne a v rámci jednej písomnosti uzavrieť dohodu o zastupovaní i dohodu o zmluvnej odmene. Krajský súd je názoru, že žalovaný len veľmi všeobecne (bez uvedenia akýchkoľvek ustanovení) tvrdí, že priznanie odmeny žalobcovi je „v hrubom rozpore“ so zákonom o advokácii. Uvedené konštatovanie rovnako platí aj o námietke rozpornosti s dobrými mravmi a so zákonom o účtovníctve.

2.2. Krajský súd sa nestotožnil so záverom okresného súdu, že v prípade právneho vzťahu zastúpenia žalovaného v trestnom konaní žalobcom nebol žalovaný v pozícii spotrebiteľa právnej služby. Je nepochybné, že žalovaný bol stíhaný ako fyzická osoba a ako fyzická osoba uzavrel i zmluvu o právnom zastúpení, t. j. vstúpil do vzťahu so žalobcom - subjektom poskytujúcim právne služby na základe zákonom definovanej licencie, na základe výkonu advokátskej činnosti. Okolnosť, že skutku, pre ktorý bolo trestné stíhanie vedené, sa žalovaný dopustil v rámci výkonu funkcie konateľa obchodnej spoločnosti, resp. ako jeho riadiaci pracovník, nie je v danom smere osobitnejšie významná. Odvolací súd je názoru, že je nutné vnímať aj celkové znenie zákonnej normy § 18 ods. 4 zákona o advokácii, ktorý nehovorí o klientovi, ktorý je spotrebiteľom, ale používa termín „klient, ktorý je spotrebiteľom právnej služby“; čo je výrazne širší kontext. Charakter spotrebiteľa sa totiž viaže nie na vzťah, v súvislosti s ktorým potreba právneho zastúpenia vyvstala (t. j. na záležitosť, v ktorej má byť klient zastupovaný), ale na samotný vzťah poskytovania právnej služby a v tom žalovaný v posudzovanej záležitosti jednoznačne vystupoval ako fyzická osoba mimo predmet výkonu podnikania, t. j. ako spotrebiteľ právnej služby. Dodal, že uvedený odlišný záver odvolacieho súdu však zásadným spôsobom nezmenil podstatu posudzovaného sporu. Tá naďalej spočívala v diametrálne odlišných tvrdeniach sporových strán o uzavretí a naproti tomu neuzavretí dohody o zmluvnej odmene vo výške 30.000 eur za zastupovanie v predmetnej trestnej veci. Práve vzhľadom na túto absolútne protichodnú skutkovú argumentáciu strán krajský súd i sám vykonal, resp. zopakoval dokazovanie.

2.3. Z výsluchu strán mal krajský súd za preukázané (zhodne stranami tvrdené), že to bol žalovaný, kto oslovil žalobcu so žiadosťou o právnu pomoc/službu, že rokovanie prebehlo v priestoroch firmy/obchodnej spoločnosti, ktorej je žalovaný konateľom, že žalobca naformuloval znenie splnomocnenia z 24. novembra 2014, že toto bolo stranami podpísané a že ešte v ten deň „sa išlo“ na políciu. Uvedené korešponduje i s obsahom trestného spisu, keď z prezenčnej pečiatky Okresného riaditeľstva PZ v Martine je zrejmé, že splnomocnenie bolo doručené/predložené dňa 24. novembra 2014 a tiež bolo dohodnuté štúdium spisu advokátom, ktoré i prebehlo dňa 25.11.2014 (č. l. 13, 14, resp. 163 spisu Okresného súdu Martin 2T/21/2015).

2.4. Z pohľadu pravdivosti vyjadrení sporových strán tieto zistenia značne znižujú vierohodnosť tvrdení žalovaného. Ten totiž v odpore proti pôvodne vydanému platobnému rozkazu tvrdil, že splnomocnenie podpisoval v nočných hodinách o 23.00 hod. bez predchádzajúceho rokovania. Žalobca zároveň vysvetlil, prečo splnomocnenie založené v trestnom spise neobsahuje pasáž týkajúcu sa dojednanej zmluvnej odmeny. Keďže v daný deň 24. novembra 2014 sa skutočne ponáhľali na políciu, v rýchllosti zabudli so sebou zo sídla spoločnosti, ktorej je žalovaný konateľom, vziať podpísané splnomocnenie, z

ktorého titulu žalobca vyhotovil tú veľmi stručnú verziu plnomocenstva, ktorá je založená v trestnom spise, ktorá však bola dostatočná z hľadiska jeho oprávnenia zastupovať/obhajovať žalovaného v pozícii obvineného. Predmetné skutkové tvrdenia žalovaný žiadnym spôsobom nenamietal. Rovnako tak nespochybňoval vyjadrenie žalobcu, že bezprostredne on vypracoval odvolanie v trestnej veci, ktoré bolo žalovaným „len“ podpísané a podané.

2.5 Krajský súd nadväzne konštatuje, že je vecne opodstatneným záver okresného súdu, že listinami z 24. novembra 2014 a 10. apríla 2017, ktoré obsahujú výslovné konštatovanie o dojednaní zmluvnej odmeny za zastupovanie v trestnej veci vo výške 30.000 eur, je nepriamo preukázaná existencia takejto predošlej ústnej dohody strán. Okresný súd náležite poukázal i na stručnosť obsahu daných písomností, v ktorých navyše suma 30.000 eur je jediným finančným číselným údajom. Následne značne účelovo vyznieva obrana žalovaného, že písomnosti nečítal, resp., že si uvedenie sumy 30.000 eur na dotknutých listinách nevšimol. Krajský súd opakoval, že argument o podpisovaní splnomocnenia v neskorých večerných až nočných hodinách bol na pojednávaní odvolacieho súdu vyvrátený aj vyjadrením samotného žalovaného. Nepresvedčivým bolo i tvrdenie žalovaného, že o odmene za zastupovanie sa malo jednať až po ukončení zastupovania. Nielenže by vo všeobecnosti išlo o absolútne neštandardný spôsob dojednávania odplaty za poskytovanie (akýchkoľvek) služieb, ale žalovaný k nemu neuvádza ani skutkové podrobnosti, ktoré by takýto postup dojednávania odmeny mali potvrdzovať a zároveň je uvedené v protiklade s ďalšími/inými vlastnými vyjadreniami žalovaného. Ak by sa o odmene za právne služby malo rokovať až po jej poskytnutí, prečo by už v priebehu zastupovania poskytoval žalovaný plnenia (predovšetkým vozenie žalobcu na rôzne stretnutia a rokovania), ktoré sám žalovaný opakovane označoval ako protiplnenia za právne služby. Rovnako listina, resp. jej fotokópia predložená žalovaným až v odvolacom štádiu - výber v hotovosti z účtu vo M., P. B. z roku 2008 - nepreukazuje žiadnu relevantnú skutkovú okolnosť viažucu sa bezprostredne k súdnej veci. Súčasne, bez vymedzenia akýchkoľvek skutkových konkrétností nepreukazuje ani to, že pri danom zastupovaní žalovaného (zrejme ešte advokátom JUDr. Múkerom, u ktorého žalovaný pôsobil ako advokátsky koncipient) by mala byť odmena dojednávaná až po ukončení zastupovania.

2.6. Krajský súd je názoru, že nedojednanie času splatnosti zmluvnej odmeny bezprostredne v štádiu dohody o tomto spôsobe odplaty za poskytnuté právne služby, čo potvrdil v rámci výsluchu pred odvolacím súdom i žalobca, nemá vplyv na jej platnosť. Jednak bolo výslovne dohodnuté, čo je zrejme i z textu splnomocnenia, že zastupovanie bude trvať do právoplatného skončenia trestnej veci na súde, a jednak otázka času plnenia záväzku vyplýva zo všeobecných ustanovení § 559 a nasl. Občianskeho zákonníka. Nakoľko zmluvná odmena bola dohodnutá ako paušálna (§ 5 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.), nebola viazaná na určitý výsledok. Navyše, žalovaný v priebehu celého konania ani len netvrdil, že by odmena za zastupovanie mala byť podmienená nejakým konkrétnym výsledkom trestného stíhania voči jeho osobe.

2.7. O náhrade trov aktuálneho odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Podľa jeho názoru rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP) a to otázky, či „medzi žalobcom ako advokátom a žalovaným ako klientom bola uzavretá dohoda o cene poskytovanej právnej služby, t. j. či predloženú listinu - Splnomocnenie zo dňa 24. novembra 2014 možno považovať za dohodu o zmluvnej odmene podľa Vyhl. č. 655/2004 Z. z., konkrétne podľa ustanovení § 2 až § 8 (prvá hlava druhej časti cit. vyhlášky). Z iného pohľadu, či je možné v dohode o plnej moci uviesť sumu, ktorá bude znamenať vznik dohody o zmluvnej odmene podľa vyššie citovaných ustanovení Vyhl. č. 655/2004 Z. z. a následne vznik záväzku pre žalovaného ako klienta“.

3.1. Dovolaateľ nesprávnosť v právnom posúdení veci odvolacím súdom zdôrazňuje, že nespochybňuje zistený skutkový stav, ktorý považuje za dostatočne zistený, teda z vykonaných dôkazov je možné vyvodiť právny záver vo vzťahu k rozhodnutiu vo veci samej. Omyl súdu spočíva vtom, že na zistený

skutkový stav síce použil správny právny predpis § 2 až § 8 Vyhl. č. 655/2004 Z. z., ale nesprávne ho interpretoval na daný právny pomer vzniknutý medzi žalobcom a žalovaným. Teda procesný súd zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

3.2. Poukazuje, že Splnomocnenie zo dňa 24. novembra 2014 je dvojstranným právnym úkonom, ktorý oprávňuje advokáta konať v mene klienta podľa predmetu (rozsahu) udeleného plnomocenstva. Ani pri plnej moci zákon priamo neukladá povinnosť uzavrieť tento právny úkon písomne, pretože ho možno udeliť aj ústne, priamo do zápisnice, či už v civilnom, alebo tiež aj v trestnom konaní. Je to však evidentne právny úkon, ktorý aby splnil obsahové náležitosti platného právneho úkonu musí obsahovať kto, koho splnomocňuje, k čomu ho splnomocňuje a tiež na akú dobu. V prípade plných moci uzatvorených s advokátom ide celé konanie v danej trestnej veci. Nemožno preto považovať uvedenie sumy 30.000 eur do uvedeného plnomocenstva za dohodu, tak ako to ustálil Krajský súd v Žiline sp. zn. 9Co/274/2019, resp. 10Co/266/2019, teda nestačí iba odkaz na plnomocenstvo zo dňa 24. novembra 2014 s uvedením sumy 30.000 eur, pretože je to v danom smere nedostatočné. Nie je teda možné v jednom právnom úkone, ktorý je vo svojej podstate určený na niečo iné (plnomocenstvo obhajcu na obhajobu v trestnej veci) zahrnúť do neho iný právny úkon (dohodu o zmluvnej odmene advokáta) len uvedením sumy 30.000 eur za právne zastúpenie.

3.3. Dovolateľ poukazuje, že dohoda o zmluvnej odmene pre svoju platnosť síce nevyžaduje písomnú formu, ale samotná písomná forma sa zákonodarcom predpokladá, tak ako aj u samotnej plnej moci, ktorú klient udeľuje advokátovi. Iná forma ako písomná sa predpokladá (tak ako aj pri plnej moci) len vo výnimočných prípadoch, a teda v tomto prípade nič nebránilo žalobcovi, aby vypracoval dohodu o zmluvnej odmene písomne so všetkými obsahovými náležitosťami, ako sú uvedené v § 2 až 8 vyhl. č. 655/2004 Z. z. Je v záujme právnej istoty oboch zmluvných strán, teda tak klienta a tiež aj advokáta, aby bola dohoda o odmene na sumu 30.000 eur mala písomnú formu. Takýto postup má byť však predovšetkým primárnou povinnosťou advokáta, aby postupoval s vyššie uvedenou odbornou starostlivosťou, ako to predpokladá aj zákonodarcu v ustanovení § 18 ods. 2 Zákona o advokácii. Podľa § 34 Občianskeho zákonníka právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom vôle spájajú. Výkladom právneho úkonu podľa § 35 ods.2 Občianskeho zákonníka nemôže ani súd nahradiť či meniť už urobené prejavy vôle. Tu platí zásada, že ak sa slová zhodujú s vôľou konajúceho, nie je tam priestor pre žiadny výklad. Dovolateľ je názoru, že ak odvolací súd tvrdí, že došlo k uzatvoreniu dohody medzi účastníkmi na sumu 30.000 eur ústne so splatnosťou 12. mája 2017, dohoda o zmluvnej odmene, ako každý dvojstranný právny úkon, by okrem subjektov právneho vzťahu mal obsahovať svoj predmet, teda podmienky, na ktoré je vyplatenie sumy 30.000 eur možné viazať. Teda nie je možné z vykonaných dôkazov ustáliť, resp. považovať za preukázané, že ústny prejav vôle žalovaného - J.. N. v čase podpísania plnomocenstva zo dňa 24. novembra 2014 smeroval k uzatvoreniu dohody o zmluvnej odmene v sume 30.000 eur, teda nedošlo k uzatvoreniu platného právneho úkonu podľa ustanovení § 34 Občianskeho zákonníka. Tomuto nasvedčuje aj postup žalobcu, ktorý (ak teda vychádzame z informácie, že ukončenie právneho zastúpenia nastalo 12. mája 2017) vôbec nevystavil faktúru na sumu 30.000 eur, teda dá sa predpokladať, že takúto sumu nemá ani medzi pohľadávkami vo svojom účtovníctve ako podnikateľ.

3.4. Dovolateľ záverom dovolania žiadal podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd o odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, pretože sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Uviedol, že žalobca už viackrát prostredníctvom sms - správ vyzýval žalovaného, aby urýchlene sumu 30.000 eur zaplatil, pretože podáva návrh na vykonanie exekúcie. Ak by začal vo veci konať exekútor, vzhľadom na vymáhanú sumu s príslušenstvom by mohol byť nariadený výkon rozhodnutia predajom nehnuteľností, v ktorej J.. N. býva spolu so svojou vážne chorou manželkou a teda existuje tu reálna hrozba vzniku nenapraviteľnej alebo ťažko napravitelnej ujmy v exekučnom konaní.

3.5. V nadväznosti na odôvodnenie svojho dovolania navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudky oboch súdov nižšej inštancie a vec vrátil súdom na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Žalobca sa k dovolaniu vyjadril a navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného zamietol ako nedôvodné.

5. Posúdením návrhu dovolateľa o odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre vyhovieť návrhu v zmysle ustanovenia § 444 ods. 2 CSP, a preto v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je prípustné.

6.1. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

6.2. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

6.3. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

6.4. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

6.5. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane odvolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/ 92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je (nesmie byť vnímaný ako) tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či

sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

6.6. Podľa názoru žalovaného je jeho dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte riešená.

6.7. Ustanovenie § 432 ods. 2 CSP je nutné vykladať v spojitosti s § 421 ods. 1 písm. b) CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Tento dôvod prípustnosti sa teda viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to konkrétne v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach.

6.8. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. b) CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Aby určitá otázka spĺňala kritérium prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, musí ísť predovšetkým o otázku zásadného právneho významu (nie o otázku skutkovú), od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorá je v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Pokiaľ nie je splnený niektorý z týchto predpokladov prípustnosti, dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvod na odmietnutie dovolania a dovolací súd ďalšie podmienky prípustnosti dovolania neskúma.

6.9. Zároveň platí, že dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu (t. j. právnu otázku, ktorá bola rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, a pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

6.10. Vyššie uvedené znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú s rozhodovaným sporom vôbec súvis. Len polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

6.11. Pri skúmaní procesnej prípustnosti dovolania a náležitého vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 v spojení s § 432 CSP dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom nastolená právna otázka vyššie uvedené kritériá nespĺňa a je formulácia opomína základné závery, na ktorých založili svoje rozhodnutia súdy nižšieho stupňa.

6.12. Dovolateľ položil právnu otázku, či „medzi žalobcom ako advokátom a žalovaným ako klientom bola uzavretá dohoda o cene poskytovanej právnej služby, t. j. či predloženú listinu - Splnomocnenie zo dňa 24. novembra 2014 možno považovať za dohodu o zmluvnej odmene podľa Vyhl. č. 655/2004 Z. z., konkrétne podľa ustanovení § 2 až § 8 (prvá hlava druhej časti cit. vyhlášky). Z iného pohľadu, či je možné v dohode o plnej moci uviesť sumu, ktorá bude znamenať vznik dohody o zmluvnej odmene podľa vyššie citovaných ustanovení Vyhl. č. 655/2004 Z. z. a následne vznik záväzku pre žalovaného ako klienta“.

6.13. Dovolací súd uvádza, že nebolo sporné, že žalobca zastupoval žalovaného ako advokát v rámci trestného konania vedeného (v štádiu pred súdom) na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 2T/21/2015. Na základe odporu žalovaného proti prvotne vydanému platobnému rozsahu bola nesporná tiež skutočnosť, že žalovaný vlastnoručne podpísal listiny s názvom „Splnomocnenie“ z 24. novembra 2014 a „Súhlas so substitučným zastúpením v trestnom konaní“ z 10. apríla 2017. Neskoršie spochybňovanie podpisu týchto listín žalovaným hodnotil okresný súd iba za účelové. Obdobne tak neskoršie spochybňovanie kvality právnych služieb v rámci trestného konania, čo sa aj vzhľadom na jeho výsledok nejavilo ako opodstatnený argument. Spornou zostala otázka, či bola uzavretá dohoda o cene poskytovanej právnej služby, nakoľko listinu - Splnomocnenie z 24. novembra 2014 - žalovaný nepovažuje za takúto dohodu.

6.14. V rozsahu dovolateľom nastolenej dovolacej otázky odvolací súd formuloval svoje skutkové zistenia na základe (predovšetkým) vyjadrení sporových strán a výpovedí svedkov, listinných dôkazov tak, že dohoda o zmluvnej odmene advokáta nemusí mať písomnú formu a ustálili, že v konkrétnom prípade došlo k uzavretiu takejto dohody medzi stranami. Ustanovenia § 2 až § 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. (prvá hlava druhej časti danej vyhlášky) neobsahujú nielen žiadnu úpravu týkajúcu sa samotnej formy dojednania zmluvnej odmeny, ale ani úpravy ohľadne toho, kde - v rámci akej písomnosti - môže byť zahrnutá dohoda o zmluvnej odmene, resp. môže byť obsiahnuté konštatovanie o jej dojednaní. Nadväzne nemá relevantnosť tvrdenie žalovaného o „nadbytočnosti“ (slovami odvolateľa „na čo by bola...“) dotknutých ustanovení, pokiaľ by bolo možné súčasne a v rámci jednej písomnosti uzavrieť dohodu o zastupovaní i dohodu o zmluvnej odmene. Podstata posudzovaného sporu spočívala v diametrálne odlišných tvrdeniach sporových strán o uzavretí a naproti tomu neuzavretí dohody o zmluvnej odmene vo výške 30.000 eur za zastupovanie v predmetnej trestnej veci. Práve vzhľadom na túto absolútne protichodnú skutkovú argumentáciu strán krajský súd i sám vykonal, resp. zopakoval dokazovanie. Odvolací súd okrem iného uviedol, že nedojednanie času splatnosti zmluvnej odmeny bezprostredne v štádiu dohody o tomto spôsobe odplaty za poskytnuté právne služby, čo potvrdil v rámci výsluchu pred odvolacím súdom i žalobca, nemá vplyv na jej platnosť. Mal za to, že bolo výslovne dohodnuté, čo je zrejmé i z textu splnomocnenia, že zastupovanie bude trvať do právoplatného skončenia trestnej veci na súde, a otázka času plnenia záväzku vyplýva zo všeobecných ustanovení § 559 a nasl. Občianskeho zákonníka. Nakoľko zmluvná odmena bola dohodnutá ako paušálna (§ 5 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.), nebola viazaná na určitý výsledok. Navyše, žalovaný v priebehu celého konania ani len netvrdil, že by odmena za zastupovanie mala byť podmienená nejakým konkrétnym výsledkom trestného stíhania voči jeho osobe. Inak povedané, právne významné okolnosti, od ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 CSP), záviseli od skutkového stavu substrátu, ktorého individuálny obsah limitoval aj záver o tom, či bola uzavretá dohoda o cene poskytovanej právnej služby, nakoľko listinu - Splnomocnenie z 24. novembra 2014 žalovaný nepovažoval za takúto dohodu. Dovolací súd záverom uvádza, že splnomocnenie je jednostranný právny úkon zastúpenej strany, ktorým sa súdu a iným subjektom konania preukazuje existencia vzťahu zastúpenia a jeho rozsah. Bez predloženia riadneho splnomocnenia nekoná súd so stranou ako so zastúpeným subjektom a neprihliada ani na úkony zástupcu urobené v mene zastúpeného (1Cdo/100/2019). Zákon o advokácii neupravuje formálnu stránku právnych úkonov medzi advokátom a klientom, vôbec neukladá povinnosť uzatvoriť zmluvu o poskytovaní právnych služieb, ani výslovne neustanovuje, že uzatvorením tejto zmluvy vzniká právny vzťah medzi klientom a advokátom. Právna veda aj judikatúra zmluvu o poskytovaní právnej pomoci, považuje za zmluvu príkaznú (§ 724 a nasl. OZ). Odmena advokáta, ktorý poskytuje právne služby za odmenu sa spravuje zmluvou, ktorú uzavrel s klientom, v prípade že absentuje dohoda o odmene platia ustanovenia o advokátskej tarife (§ 24 Zákona o advokácii). Pokiaľ

teda žalovaný poukazuje na neplatnosť právneho úkonu z dôvodu nezhody vôle s prejavom, najvyšší súd je totožného názoru ako súdy nižšieho stupňa, že žalovaný nepreukázal tieto tvrdené skutočnosti a jeho tvrdenie o prípadnej neplatnosti dohody. Vo vzťahu k tomu najvyšší súd poukazuje na konštantnú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky v zmysle ktorej platí preferencia výkladu právneho úkonu v prospech jeho platnosti (napr. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 01. apríla 2015 sp. zn. I.ÚS 640/2014).

6.15. Preto odpoveď na dovoláciu otázku formulovanou žalovaným bude vždy závislá od výsledku posúdenia individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Vzhľadom na to, že dovolateľom takto namietaná bola skutková (nie právna) okolnosť, dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaného proti rozsudku odvolacieho súdu nie je podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP prípustné.

7. Dovolací súd preto uzatvára, že dovolateľ nevymedzil svoju právnu otázku tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. b) v spojení s § 432 ods. 2 CSP; absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania. Dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

8. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

9. . Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.